

Ігор ЧЕБОЛДА
кандидат географічних наук,
доцент кафедри геоекології та гідрології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Ігор КУЗИК
доктор філософії (PhD) з наук про Землю,
доцент кафедри геоекології та гідрології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

РОЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»

Сучасна система підготовки фахівців у галузі природничих наук базується на поєднанні теоретичного навчання та практичної діяльності. Виробнича практика виступає ключовим елементом освітнього процесу, оскільки забезпечує студентам можливість застосувати отримані знання в умовах реальної професійної діяльності. Особливого значення практика набуває для студентів спеціальності «Науки про Землю», адже ця сфера передбачає комплексне вивчення взаємодії природних процесів, зокрема гідрометеорологічних, ґрунтово-кліматичних та екологічних факторів [1; 4].

Важливим є те, що практика сприяє формуванню професійних компетентностей не лише на рівні знань та навичок, а й у сфері критичного мислення, прийняття рішень та відповідальності за результати роботи [2].

Базою практики виступив Тернопільський обласний центр з гідрометеорології, що функціонує у складі Гідрометеорологічної служби України. Діяльність центру спрямована на проведення регулярних метеорологічних та агрометеорологічних спостережень, оцінку кліматичних умов, складання прогнозів і рекомендацій для різних секторів економіки, зокрема сільського господарства [2].

Студенти були залучені до роботи в різних структурних підрозділах, включаючи сектор агрометеорології. Основними завданнями практики стали:

- ознайомлення з організаційними та правовими основами функціонування служби;
- вивчення нормативно-правової та методичної бази;
- відпрацювання навичок взаємодії гідрометеорологічних організацій з іншими установами, що працюють у сфері природокористування та аграрного виробництва.

Завдяки цьому студенти отримали комплексне уявлення про

специфіку професійної діяльності, що охоплює як науково-дослідні, так і прикладні аспекти.

Програма практики включала широкий спектр завдань, серед яких:

- агрометеорологічні спостереження за станом і розвитком сільськогосподарських культур;
- оцінка впливу кліматичних факторів на врожайність;
- визначення продуктивності посівів та їхньої стійкості до стресових факторів (посухи, надмірної вологи, заморозків);
- аналіз запасів продуктивної вологи у ґрунті за різними методиками [1; 3];
- підготовка прогнозів щодо врожайності та перезимівлі озимих культур;
- складання бюлетенів, довідок та аналітичних матеріалів для аграрних підприємств.

Особлива увага під час практики приділялася визначенню вологості ґрунту термостатно-ваговим методом. Використовуючи бур АМ-26М, студенти відбирали зразки ґрунту, здійснювали їх лабораторну обробку та проводили відповідні розрахунки. Оволодіння цією методикою має суттєве прикладне значення для аграрного виробництва, адже вологозабезпечення є одним із ключових факторів врожайності [3].

Окремим напрямом практики стало застосування сучасних інформаційних технологій. Студенти працювали з електронними базами даних агрометеорологічних спостережень, використовували статистичні методи аналізу та програмні засоби обробки інформації. Це дало змогу розширити навички в галузі цифрової аналітики та підвищити ефективність роботи з великими масивами даних [4].

Крім того, практиканти ознайомилися з обладнанням для моніторингу ґрунтів і рослинності, що дозволяє забезпечити високу точність інструментальних вимірювань. Знання принципів роботи та практичне використання таких приладів формують у студентів уміння адаптуватися до сучасних вимог професійної діяльності, де автоматизація та точність даних мають вирішальне значення [1].

Результати практики свідчать, що студенти сформували низку професійних компетентностей, зокрема:

- здатність проводити польові та лабораторні спостереження;
- уміння аналізувати дані та робити науково обґрунтовані висновки;
- розуміння взаємозв'язку між метеорологічними умовами та врожайністю культур;
- навички складання прогнозів та рекомендацій для аграрного сектору.

Отриманий досвід підтвердив актуальність інтеграції національної

підготовки з міжнародними підходами, що застосовуються у світовій практиці агрометеорології [4]. Важливим результатом є також формування у студентів усвідомлення соціальної значущості професії, що передбачає відповідальність за прийняття рішень у сфері природокористування та аграрного виробництва.

Виробнича практика на базі Тернопільського обласного центру з гідрометеорології відіграла важливу роль у формуванні професійних компетентностей студентів спеціальності «Науки про Землю». Вона забезпечила комплексне поєднання теоретичних знань з практичними навичками, розширила можливості студентів у сфері використання сучасних інформаційних технологій, підготувала їх до виконання завдань, що мають безпосереднє прикладне значення для аграрного сектору.

Таким чином, виробнича практика є невід’ємним етапом освітнього процесу, що не лише поглиблює професійні знання, але й формує особистісні якості майбутніх фахівців: відповідальність, аналітичне мислення та готовність до інновацій.

Список використаних джерел

1. Барановський В. А., Іваненко О. П. Агрометеорологія: навчальний посібник. Київ: Наукова думка, 2019.
2. Гідрометеорологічна служба України. Нормативно-правова база та організаційні засади діяльності. Київ, 2023.
3. Садченко, О. В. Сучасні методи моніторингу ґрунтово-кліматичних умов. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021.
4. WMO (World Meteorological Organization). Guide to Agricultural Meteorological Practices. Geneva: WMO, 2022.

Любов ЯНКОВСЬКА

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри геоєкології та гідрології
ТНПУ ім. В. Гнатюка*

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ОП «ЕКОЛОГІЯ»

Науково-виробнича практика є формою навчальної діяльності, що інтегрує наукові дослідження за обраною темою магістерської роботи з набуттям практичних умінь та навичок у реальних умовах роботи підприємств чи установ за відповідним фахом. Цей етап освітнього процесу є ключовим елементом професійної підготовки, оскільки дозволяє студентам збирати практичний матеріал для звіту і опановувати справжні виробничі процеси. Практика є обов’язковою складовою навчання, спрямованою на розвиток фахових компетенцій